

УДК 37.03:378.1

DOI 10.31494/2412-9208-2020-1-3-419-427

FORMATION OF POSITIVE MOTIVATION OF STUDENTS TO ENVIRONMENTALLY FRIENDLY ACTIVITIES

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ЕКОЛОГОЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Liudmyla CHYSTIAKOVA,
Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor

Людмила ЧИСТЯКОВА,
кандидат педагогічних наук,
доцент

LChist@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9076-2484>

*Volodymyr Vynnychenko Central
Ukrainian State Pedagogical
University*

*Центральноукраїнський
державний педагогічний
університет*

імені Володимира Винниченка

✉ 1, Shevchenko St.,
Kropyvnytskyi, Kirovograd region,
25006

✉ вул. Шевченка, 1,
м. Кропивницький,
Кіровоградська обл., 25006

ABSTRACT

The article comprehends the problem of forming a positive motivation of students for environmentally friendly activities. The relevance of the studio is determined by the fact that this type of activity is one of the main subject-transforming practices that are implemented in the lessons of labor training in high school and technology lessons in high school. The specifics of the professional activity of teachers who provide teaching of these subjects, provides a synthesis of psychological and pedagogical, methodological, educational and production and technical and technological activities. The professional activity of a teacher of labor education and technology is based on a high level of psychological and pedagogical skills, deep knowledge of the basics of modern production, materials science, mechanical engineering; ability to implement the latest technologies for processing various materials. At the same time, the future teacher needs to be motivated, because even high qualification will not have high results of professional activity, if it is not coordinated with the motivational function of the process of this activity. That is why motivation is considered as a psychological phenomenon, which in combination with social, moral, professional intentions contributes to the expected result. An algorithm is formulated, the use of which in educational practice provides a proper pedagogical effect. It is argued that motivation is a set of motives, needs and interests, incentives and situational factors.

It is determined that the ecological orientation of the future teacher of labor education and technology involves the search for an individual style of behavior in the environment, responsibility for solving various environmental situations, conscious choice of activities taking into account environmental patterns and harmonious relations "man – nature" and involving students in such activities.

The study shows that the creation and application of an environmentally friendly environment, the rational use of resources, the solution of environmental issues are important motives for personal and professional self-affirmation of future teachers of labor training and technology.

Key words: *motivation, motive, interest, ecological activity, future teacher.*

Постановка проблеми. Екологізація освітнього процесу – один із визначальних напрямів формування стратегії розвитку освіти на сучасному етапі. У контексті її реалізації актуальною постає проблема формування готовності майбутніх учителів трудового навчання та технологій до екологозбережувальної діяльності, оскільки вона є однією із основних предметно-перетворювальних практик, які реалізуються на уроках трудового навчання в середній школі та уроках технологій у старшій школі. Специфіка професійної діяльності вчителів, які забезпечують викладання цих предметів, передбачає синтез психолого-педагогічної, методичної, навчально-виробничої та техніко-технологічної діяльності. Професійна діяльність учителя трудового навчання та технологій ґрунтується на високому рівні психолого-педагогічної майстерності, глибоких знаннях із основ сучасного виробництва, матеріалознавства, машинознавства; уміннях реалізовувати найсучасніші технології обробки різних матеріалів. При цьому майбутньому вчителю необхідно мати мотивацію, адже навіть висока кваліфікація не сприятиме досягненню високих результатів професійної діяльності, якщо не буде узгоджена з мотиваційною функцією самого процесу цієї діяльності.

Здійснення завдань, які стоять перед здобувачами технологічної освіти, потребують їхнього всебічного розвитку: політехнічного, творчого, естетичного, професійно спрямованого. Також це неможливо без таких чеснот, як «виховання, ціннісне ставлення до праці, колективізм, людяність і милосердя, чесність, відповідальність і порядність, культура поведінки й безконфліктне спілкування, **бережне ставлення до природи й природних ресурсів**» (Бондаренко, 2020; 196) (підкреслення наше – Л. Ч.). Тож, з одного боку, високий рівень професіоналізму й технологій, з іншого, морально-етичні цінності, помножені на формування балансу «людські потреби – можливості природи», який визначається природозбережувальністю будь-якого з видів діяльності людини. І безумовно вчителю належить чи не основна роль у формуванні екологічного мислення людства.

У контексті цих міркувань погоджуємося з думкою В. Гончарука, котрий зазначає, що «екологічна підготовка викладача – це багатогранний процес, який вміщує освітній складник. Оскільки освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного розвитку особистості, екологічну підготовку можна розглядати як процес формування фундаментальних екологічних знань, навичок, екологічного мислення та свідомості, формування екологічної культури» (Гончарук, 2019; с.51). Важливо в цій підготовці є формування позитивної мотивації, адже екологічно зорієнтована поведінка людини прямо залежить від особистісної вмотивованості.

Мета статті – розкрити зміст формування позитивної мотивації до екологозбережувальної діяльності як однієї із умов розвитку екологічної культури майбутніх учителів трудового навчання та технологій.

Методи та методики дослідження. Для розв'язання поставленої мети наукового пошуку використано комплекс таких взаємопов'язаних теоретичних методів дослідження: аналіз, класифікація, узагальнення теоретичних підходів вітчизняних і зарубіжних науковців у галузі педагогіки, психології, філософії, соціології, екології для вивчення сутності, структури й особливостей розвитку позитивної мотивації в майбутніх учителів; вивчення психолого-педагогічних джерел для визначення термінологічного апарату дослідження; порівняння, узагальнення.

Результати та дискусії. Обґрунтуванню різних аспектів проблем мотивації присвячено дослідження вітчизняних та зарубіжних педагогів і психологів. Зовнішні і внутрішні умови формування особистості та їх взаємозв'язок, розвиток мотиваційної сфери особистості та джерела мотивації розглянуто у працях В. Асєєва, С. Архангельського, Ж. Аткінсона, С. Гончаренка, В. Вілюнаса, Л. Виготського, Д. Ельконіна, Є. Ільїна, В. Климчука, А. Маслоу, Г. Мерфі, В. Мясіщева, О. Леонтьєва, К. Платонова, С. Рубінштейна, П. Якобсона та ін.

Незважаючи на численну кількість досліджень, присвячених вивченню різних питань змісту і структури мотивації, ролі мотивації в діяльності, розвитку мотивів та факторів, що впливають на цей процес, недостатньо розробленими залишаються питання формування позитивної мотивації в студентів до екологозбережувальної діяльності.

Першим, хто застосував термін «мотивація» для пояснення причин поведінки людини, став А. Шопенгауер, який у статті «Чотири принципи достатньої причини» у 1900 році дав назву зазначеному явищу. Різні тлумачення терміну «мотивація» надають інші дослідники. Так, В. Вілюнас визначає мотивацію як сукупну систему процесів, які відповідають за спонукування і діяльність (Вілюнас, 1990). Як процес психічної регуляції конкретної діяльності мотивацію розглядають І. Васильєв та М. Магомед-Емінов (Васильєв, 1991; 108), а як відносно стабільну систему мотивів (тобто спонукальних причин дій), що визначає поведінку суб'єкта, мотивацію розглядає (Мельник, 2003; 49). За С. Гончаренко, термін «мотивація» є набагато ширшим, ніж термін «мотив» та інтерпретується як система мотивів або стимулів, чинників, що детермінують конкретну діяльність, поведінку особистості (Гончаренко, 1997; 48).

Як сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, що спонукають людину до діяльності, визначають поведінку, форми діяльності, надають їй спрямованості, орієнтованої на досягнення особистих цілей і цілей організації, розглядає мотивацію А. Колот. За словами автора, «мотивація – це сукупність усіх мотивів, які впливають на поведінку людини» (Колот, 1998; 39).

Сьогодні психолого-педагогічна наука налічує більше 50 теорій мотивації. Аналіз різних тлумачень показав, що мотивація розглядається як складна і багатоаспектна категорія, що обумовлює множинність підходів до розуміння її сутності, природи і структури.

Структурні елементи мотивації розглядаються науковцями в

різних аспектах. Так, концептуальна модель О. Леоньєва передбачає систему взаємопов'язаних компонентів у ланцюжку: потреби – мотиви – цілі; дії – операції – умови. О. В. Прокопенко, беручи за основу визначення мотивації як сукупності факторів, які спонукають активність особистості та визначають спрямованість її діяльності, визначає такі основні складові, що детермінують поведінку людини: мотиви, потреби та інтереси, стимули, ситуативні фактори та подає таку формулу: **Мотивація = Мотиви + Потреби та інтереси + Стимули + Ситуативні фактори** (Прокопенко, 2006).

З огляду наведених структурних елементів бачимо, що першим складником мотивації є мотив, який спонукає до дії. «Мотив – це те, що характеризує діяльність, що спонукає саме до діяльності, відомі види діяльності чи окремих конкретних видів діяльності», – зазначає О. Леонтьєв. (Леонтьєв, 2000; 439).

А. Колот визначає мотиви такими, що породжують певні дії людини. «Мотив знаходиться «всередині» людини, має «персональний» характер, залежить від безлічі зовнішніх і внутрішніх стосовно людини чинників. Мотив не тільки спонукає людину до дії, а й визначає, що треба зробити і як саме здійснюватиметься ця дія», – окреслює автор. (Колот, 1998; 34)

Дещо інше трактування знаходимо в соціолого-педагогічному словнику за редакцією В. Радула, у якому мотив трактується як «одне із фундаментальних понять, що використовується в психології для опису й аналізу сфери спонукання суб'єкта до діяльності; предметний зміст потреби, для задоволення якої суб'єкт здійснює активну, спрямовану діяльність» (Радул, 2004; 146).

Однозначно можна стверджувати, що мотиви є складними психологічними утвореннями, які розрізняються за видами потреб, діяльності, зовнішніх проявів, функцій, які вони виконують. Часто мотиви ототожнюють з потребами і класифікують їх за спільними ознаками. Так, класифікацію мотивів у сфері праці, представляють за такими ознаками:

- матеріальні мотиви (робота виступає як економічна необхідність, засоби заробити гроші і забезпечити самостійність існування);
- духовні мотиви (людина виконує роботу тому, що їй подобається професія, зміст трудової діяльності);
- соціальні мотиви (для працівника важливим є його місце в колективі і складаються всередині нього взаємини) (Колот, 1998).

Іншу класифікацію з огляду професійного саморозвитку мотивації учителів подає О. Гандрабура, який виокремлює такі мотиви:

- на основі різних видів потреб (біологічних і соціальних): відповідно мотиви можуть бути біологічні та соціальні; окремо виділяють мотиви самоповаги, самоактуалізації, мотиви досягнення, мотиви прагнення до самої діяльності, мотиви успіху та уникнення невдачі;
- на основі видів активності, яку людина проявляє, існують мотиви спілкування, гри, навчання, професійної, спортивної, суспільної діяльності та ін.;

- враховуючи часові характеристики є короткочасні та стійкі мотиви;
- відповідно до вищезгаданої структури мотиви поділяються на первинні (з наявністю лише абстрактної цілі), вторинні (з наявністю конкретної цілі); вторинні, у свою чергу, бувають повні (з компонентами всіх блоків: блоку потреб, внутрішнього фільтру та цільового) і скорочені (сформовані без участі блоку внутрішнього фільтру);
- останню групу мотивів виділяють на основі функцій, які вони виконують: існують мотиви-стимули та змістоутворюючі мотиви (Гандрабура, 2009; 83-84)

Порівняльний аналіз визначає відмінність зазначених класифікацій від формули О. Прокопенко, але містить подібні складові. Тож є усі підстави стверджувати, що, окрім матеріально зумовлених, мотиви визначаються й духовно спрямованими факторами, серед яких: світогляд, ідеали, стимули, бажання, інтереси, вищі почуття.

З огляду на мету студії, думається доцільно розглянути й такий показник людської діяльності, як **інтерес**. Досліджуючи це явище, С. Рубінштейн визначив, що інтерес – це зосередженість на певному предметі думок, яка викликає прагнення ближче дізнатися про нього, глибше в нього проникнути, не випустити його з поля зору (Рубінштейн, 1976; 185).

У навчально-пізнавальній та професійній діяльності інтереси виконують функцію мотивів, які при наявності сприятливих педагогічних умов стають стійкою рисою людини і виявляються в допитливості і постійному бажанні отримання знань.

Формування стійкого інтересу до екологічних ідей та цінностей можливе за умови засвоєння та творчого застосування студентами екологічних знань, у прагненні здобувати такі знання, розвитку практичних умінь з розв'язання конкретних екологічних задач, формуванні готовності застосовувати набуті знання в реальних життєвих ситуаціях, підвищенні рівня екологічно значущих особистісних якостей (гуманізм, відповідальність, бережливість тощо), перебуванні в екологосприятливому чи несприятливому середовищі, у відповідному інформаційному полі.

Мотивація може зазнавати певних змін, оскільки на неї можуть впливати певні ситуативні чинники. Якщо мотиви є відносно стійкими утвореннями особистості, то існують інші фактори, які можуть бути динамічними. У залежності від цього мотивація може з'явитися там, де її не очікували і бути відсутньою, де за логікою мала би бути. Мотивація визначає діяльність чи бездіяльність, активність чи пасивність, розвиток чи згасання. Мотивація визначає, чому і як ми працюємо (і чи працюємо взагалі), що і чому споживаємо тощо (Прокопенко, 2006; 11).

Позитивна мотивація формується на правильних і позитивних стимулах, усвідомленні причетності до екологозбережувальної діяльності, спрямованої на удосконалення, творення, гармонізацію оточуючого середовища. Позитивна мотивація ґрунтується на позитивних почуттях: радості, щасті, захопленні, ентузіазмі, любові

тощо; виявляється в усвідомленій активності та пов'язана з проявом названих почуттів та емоцій.

Відносно діяльності майбутнього вчителя, домінування позитивної мотивації зумовлює стиль поведінки педагога. На думку А. Морозова, вчитель з позитивною мотивацією: 1) більшою мірою враховує об'єктивні умови діяльності; 2) активно шукає вихід із складних ситуацій; 3) адекватно реагує на невдачі; 4) стає більш винахідливим у створенні програми досягнення цілей (Морозов, 2004).

Екологозбережувальна діяльність ґрунтується на екологозбережувальних технологіях. Н. Коцур та Л. Товкун розглядають їх з точки зору запобігання шкідливого впливу несприятливих екологічних чинників на здоров'я людей і навколишнє середовище і визначають екологозбережувальні технології як заходи з охорони атмосферного повітря, води, ґрунту законодавчого, науково-гігієнічного, технологічного, санітарно-технічного, планувального спрямування (Коцур, Товкун, 2019; 414).

Екологічна спрямованість діяльності майбутнього вчителя трудового навчання та технологій, на нашу думку, передбачає пошук індивідуального стилю поведінки в навколишньому середовищі, ціннісні орієнтири щодо безпечної життєдіяльності, відповідальність до розв'язання різних екологічних ситуацій, усвідомлений вибір способів діяльності з урахуванням екологічних закономірностей та гармонійних відносин «людина – природа» та залучення учнів до такої діяльності.

Серед заходів, які сприяють формуванню позитивної мотивації у майбутніх учителів трудового навчання та технологій, є залучення студентів до різноманітних форм екологічного спрямування: проведення акцій, участь у конференціях, екскурсії на виробництво, участь у роботі громадських організацій природоохоронного спрямування тощо. Значну ефективність має запровадження в освітній процес курсів «Основи раціонального використання матеріалів», «Екологічна переробка матеріалів», виконання творчих проєктів студентами.

Яскравою ілюстрацією зазначеного підходу є реалізація дизайн-проєкту зі створення колекції одягу з використанням технології печворк на основі фольклорних джерел «Реінкарнація», який виготовили студенти спеціальності 011 Середня освіта (Трудове навчання та технології) фізико-математичного факультету Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Створена колекція одягу наочно демонструє можливості збереження навколишнього середовища через екологічну переробку текстильних матеріалів. А вже на виготовлення 7 одиниць одягу було витрачено 20 відрізків тканин різних властивостей, які не можна було використати для виготовлення цілої моделі. Також використовувалися 50 краваток, які вийшли з моди, вживані речі, які втратили свою актуальність, межлекальні випадки від виготовлення попередніх моделей, залишки пряжі тощо.

Дослідження, які велися під час виконання проєкту, висвітлені у статті «Environmental Education of Young People in Carrying out Design

Projects on the Basis of Literary and Musical Folklore» (Mykhyda, Yezhova, Abramova & Chystiakova, 2019) і доводять, що такі проекти змінюють готовність студентів здійснювати екологозбережувальну діяльність, формують готовність молодих людей до дотримання принципів стійкої моди, яка є визначальною у сучасному суспільстві.

Оскільки майбутня професійна діяльність майбутніх учителів трудового навчання та технологій включає і предметно-переворювальну діяльність, важливо, щоб вона здійснювалась на засадах екологічності та природозбереження, які зумовлені визначеними вище мотивами й інтересами.

Висновки. Мотивація особистості педагога зумовлено його професійними інтересами, ціннісними орієнтаціями, ідеалами. Вона виявляється в усій його професійній діяльності, в окремих педагогічних ситуаціях, визначає його сприйняття зовнішніх подій і логіку поведінки. Усвідомленні причетності до екологозбережувальної діяльності, спрямованої на вдосконалення, творення, гармонізацію навколишнього середовища і є стимулом формування позитивної мотивації.

Пошук індивідуального стилю поведінки в навколишньому середовищі, ціннісній орієнтації, задоволення таких особистісних і професійних потреб, як створення і застосування екологозбережувального середовища, раціональне використання ресурсів, розв'язання екологічних питань, підвищення педагогічної майстерності – усе це є важливим мотивом особистісного і професійного самоствердження майбутніх учителів трудового навчання та технологій.

Література

Бондаренко І. Технологічна культура в парадигмі технологічної освіти. *Наукові записки БДПУ Серія: Педагогічні науки*. Вип.1. Бердянськ : БДПУ, 2020. 495 с. С.194-201

Васильев И. А., Магомед-Еминов М.Ш. Мотивация и контроль за действием. М.: МГУ, 1991. 144 с.

Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека. М.: Изд-во МГУ, 1990. 288 с.

Гандрабура О.В. Роль мотивації в процесі професійного саморозвитку майбутніх учителів. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка»*. Випуск 13. 2009. С.78-85

Гончарук В. В. Формування екологічної культури майбутніх учителів природничих спеціальностей у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Хмельниц. нац. ун-т. Хмельницький, 2019. 295 с.

Колот А. М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу: навч. посібник. К.: КНЕУ, 1998. 224 с.

Конспект лекцій з курсу «Теорія мотивації» /укладач О.В. Прокопенко. Суми: Вид-во СумДУ, 2006. 171 с.

Коцур Н. І., Товкун Л. П. Валеологія: підручник (у 2-х частинах). Частина II. Переяслав-Хмельницький (Київська обл.): Домбровська Я. М., 2019. 458 с.

Леонтьев А.Н. Лекции по общей психологии / Под ред. Д.А. Леонтьева, Е.Е. Соколовой. М.: Смысл, 2000.509с.

Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. 2-ге вид., випр. і доп.

- Суми: ВТД “Університетська книга”, 2003. 348 с
- Морозов, А. В. Креативность преподавателя высшей школы. *Высшее образование сегодня*. 2004. № 3. С. 64-68
- Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. М.: Педагогика, 1976. 416 с.
- Соціолого-педагогічний словник / за ред. В. В. Радула. К.: «ЕксОб», 2004. 304 с.
- Український педагогічний словник / уклад. С. У. Гончаренко. К.: Либідь, 1997. 375 с.
- Mykhyda S. P., Yezhova O. V., Abramova O. V., Puliak O. V., Cherkasov V. F. & Chystiakova L.O. Environmental Education of Young People in Carrying out Design Projects on the Basis of Literary and Musical Folklore. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2019, Volume 11, Issue 4, pages: 175-192
doi:10.18662/rrem/165http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1562/pdf

References

- Bondarenko, I. (2020) Tekhnolohichna kultura v paradyhmi tekhnolohichnoi osvity [Technological culture in the paradigm of technological education]. *Naukovi zapysky BDPU Serii: Pedahohichni nauky. Vyp.1*. Berdiansk : BDPU. 495 s. S.194-201[in Ukrainian]
- Handrabura, O.V. (2009) Rol motyvatsii v protsesi profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv [The role of motivation in the process of professional self-development of future teachers]. *Naukovi zapysky. Serii «Psykhohiia i pedahohika»*. Vypusk 13. S.78-85 [in Ukrainian]
- Honcharuk, V. V. (2019) Formuvannia ekolohichnoi kultury maibutnikh uchyteliv pryrodnychkykh spetsialnostei u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of ecological culture of future teachers of natural specialties in the process of professional training]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Khmelnyts. nats. un-t. Khmelnytskyi, 295s. [in Ukrainian]
- Kolat A. M. (1998) Motyvatsiia, stymuliuвання y otsinka personal [Motivation, stimulation and evaluation of staff]: navch.posibnyk. K.: KNEU. 224 s. [in Ukrainian]
- Konspekt leksii z kursu «Teoriiia motyvatsii» [Lecture notes for the course "Theory of Motivation"] /ukladach O.V. Prokopenko. Sumy: Vyd-vo SumDU, 2006. 171 s. [in Ukrainian]
- Kotsur, N. I., Tovkun, L. P. (2019) Valeolohiia [Valeology]: pidruchnyk (u 2- kh chastynakh). Chastyna II. Pereiaslav-Khmelnytskyi (Kyivska obl.): Dombrovska Ya. M. 458 s. [in Ukrainian]
- Leont'ev, A.N. (2000) Lekcii po obshej psihologii [General Psychology Lectures] / Pod red. D.A. Leont'eva, E.E. Sokolovoj. M.: Smysl.509s. [in Russian]
- Melnyk, L.H. (2003) Ekolohichna ekonomika [Ecological economy]: Pidruchnyk. 2-he vyd., vypr. i dop. Sumy: VTD “Universytetska knyha”. 348 s[in Ukrainian]
- Morozov, A.V. (2004) Kreativnost' prepodavatelja vysshej shkoly [Higher education teacher creativity]. *Vysshee obrazovanie segodnja*. # 3. S. 64-68 [in Russian]
- Rubinshtejn, S. L. (1976) Problemy obshej psihologii [Problems of general psychology]. M. : Pedagogika. 416 s. [in Russian]
- Sotsioloho-pedahohichniy slovnyk [Sociological and pedagogical dictionary] / za red. V. V. Radula. K.: «EksOb», 2004. 304 s. [in Ukrainian]
- Ukrainskyi pedahohichniy slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary] / uklad. S. U. Honcharenko. K.: Lybid, 1997. 375 s. [in Ukrainian]
- Vasil'ev, I. A., Magomed-Eminov, M.Sh. (1991) Motivacija i kontrol' za dejstviiem [Motivation and control over action]. M.: MGU. 144 s. [in Russian]
- Viljunas, V. K. (1990) Psihologicheskie mehanizmy motivacii cheloveka

[Psychological mechanisms of human motivation]. M.: Izd-vo MGU. 288 s. [in Russian]
Mykhyda S. P., Yezhova O. V., Abramova O. V., Puliak O. V., Cherkasov V. F. & Chystiakova L.O. Environmental Education of Young People in Carrying out Design Projects on the Basis of Literary and Musical Folklore. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. 2019, Volume 11, Issue 4, pages: 175-192 doi:10.18662/rrem/165http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1562/pdf [in English]

АНОТАЦІЯ

У статті осмислюється проблема формування позитивної мотивації студентів до екологозбережувальної діяльності. Актуальність студії визначається тим, що саме цей вид діяльності є однією із основних предметно-перетворювальних практик, які реалізуються на уроках трудового навчання в середній школі та уроках технологій у старшій школі. Специфіка професійної діяльності вчителів, які забезпечують викладання цих предметів, передбачає синтез психолого-педагогічної, методичної, навчально-виробничої та техніко-технологічної діяльності. Професійна діяльність учителя трудового навчання та технологій ґрунтується на високому рівні психолого-педагогічної майстерності, глибоких знаннях із основ сучасного виробництва, матеріалознавства, машинознавства; уміннях реалізовувати найсучасніші технології обробки різних матеріалів. При цьому майбутньому вчителю необхідно мати мотивацію, адже навіть висока кваліфікація не матиме високих результатів професійної діяльності, якщо не буде узгоджена з мотиваційною функцією самого процесу цієї діяльності. Саме тому мотивація розглядається як психологічний феномен, який у сукупності із соціальними, моральними, професійними інтенціями сприяє отриманню очікуваного результату. Сформульовано алгоритм, використання якого у освітній практиці, забезпечує належний педагогічний ефект.

Визначено, що екологічна спрямованість діяльності майбутнього учителя трудового навчання та технологій передбачає пошук індивідуального стилю поведінки в навколишньому середовищі, відповідальність до розв'язання різних екологічних ситуацій, усвідомлений вибір способів діяльності з урахуванням екологічних закономірностей та гармонійних відносин «людина – природа» та залучення учнів до такої діяльності.

Студія засвідчує, що створення і застосування екологозбережувального середовища, раціональне використання ресурсів, розв'язання екологічних питань є важливими мотивами особистісного і професійного самоствердження майбутніх учителів трудового навчання та технологій.

Ключові слова: мотивація, мотив, інтерес, екологозбережувальна діяльність, майбутній вчитель.